

ВАЖЕЛІ ЗБІЛЬШЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПОБУДОВИ СМАРТ-ЕКОНОМІКИ НА РІВНІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Вісім років затяжного воєнного конфлікту із окупацією та анексією частини території України та вісім місяців активних бойових дій через неочікуваний повномасштабний напад й знищуючі ракетні бомбардування всіх українських регіонів сусідньою країною-агресором вже сьогодні призвели до непоправних втрат, на відновлення яких знадобляться роки та обсяги коштів з багатьма нулями. Проте на жаль не все можна відновити та повернути. Україна щоденно втрачає своїх мужніх синів і доньок на фронті, гинуть мирні українці через нескінченні обстріли житлових районів та катування місцевого населення на тимчасово окупованих територіях. У пошуках безпечних умов життя значне число українців у статусі біженців перетнуло державні кордони України у бік зарубіжних країн і, у першу чергу, країн Європи. Також щоденно відбуваються руйнування та знищення об'єктів критичної інфраструктури, промислового й житлово-комунального характеру, культурної спадщини тощо. Назріває екологічна катастрофа від забруднення ґрунту та водою через війну. Все перелічене м'яко кажучи не сприяє або навіть унеможлиблює прецеденти побудови смарт-економіки на будь-якій частині території України. Разом із тим, систематична та різнопланова допомога країн Європи та світу дозволяє сподіватися на справедливую перемогу українського народу у війні та поступову відбудову економіки країни у повоєнний період. Для того ж, щоб набути реальних можливостей та підвищити шанси на побудову смарт-економіки на певній або всій території країни, вже сьогодні українською регіональною та державною владою мають бути активованими всі важелі позитивного впливу, що має дозволити хоча б якось стабілізувати життя українців. Визначимо та охарактеризуємо два найбільш дієві важелі, першочергове приділення уваги яким вже сьогодні дозволить максимально збільшити шанси прояву принципів смарт-економіки на тій чи іншій території України [1].

Першим важелем виступає нагромаджений в країні людський капітал і тому для його збереження мають бути задіяними всі потенційні можливості. Особлива увага при цьому має бути приділеною створенню умов для високоефективної й високо мотивованої праці представників інтелектуальних професій, у першу чергу працівників наукоємних сфер виробництва, здатних створити інноваційні рішення та технології, новітні технологічні продукти та новації у різних сферах життєдіяльності людини. До того ж, крім інноваційних технологій у основу побудови смарт-економіки, як ми сьогодні розуміємо, мають бути обов'язково закладеними безпекові вимоги та умови безперервного забезпечення населення та суб'єктів господарювання достатніми обсягами комунальних послуг. Водночас реалізувати цей важіль на практиці в Україні буде дуже складно через втрату за різних причин воєнного характеру значного числа найбільш перспективних та конкурентоспроможних молодих й талановитих фахівців. Важливо вже зараз розробляти програми державного на регіонального рівня по мотивуванню повернення українців з-за кордону у повоєнний період та сьогодні надавати можливості для дистанційної праці найбільш цінних фахівців-новаторів із забезпеченням гідного рівня оплати їх праці.

В якості другого важеля слід назвати якість й прогресивність всіх видів освіти в країні, в основу якої б мало бути покладено розвиток талантів у кожній дитині та підлітку. Лише шляхом розвитку, а ні пригнічення відмітних особливостей, які скоріш за все є талантами, можливо сформулювати у особистості інноваційний підхід до власної праці. Разом із тим важливо не лише виховати та надати якісну освіту молодій людині, а й слід також створити в країні умови для її всебічного розвитку та задоволення наявних потреб протягом всього життя, що стане стримуючим фактором проти її виїзду до інших країн світу у пошуках кращих можливостей застосування свого таланту. У цьому контексті дієвою підтримкою інноваційного підходу до розвитку талантів в країні має стати створення на ринку праці достатньої кількості гідних робочих місць, які б максимально враховували потреби та можливості кожної людини, що у комплексі дозволить суттєвим чином підвищити рівень і якість життя населення в Україні. А для цього дуже важливо створювати програми й проекти співпраці закладів освіти з реальним бізнесом, що дозволить одночасно розв'язувати дві проблеми – своєчасно коригувати контент освітніх програм під реальні потреби ринку праці та створювати інноваційні робочі місця під підготовлених талантів. Надати об'єктивну відповідь на питання «Чи можливо взагалі або чи можливо швидко побудувати в Україні смарт-економіку у повоєнний період?» сьогодні, під час активної фази війни, практично неможливо, але активізація названих важелів підвищить шанси на успіх у цій справі.

Література:

1. Захарова О.В., Федоренко Н.А., Деньга Л.М. Потенціал Черкаського регіону у запровадженні технологій смарт-спеціалізації. *Зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. Черкаси, 2021. Вип. 60. С. 30-40.